

Imperativ izvrsnosti u roditeljskoj ulozi kao prediktor sagorijevanja u roditeljstvu

Ana Marija Bašić^{1,2} i Ivana Macuka¹

¹ Sveučilište u Zadru, Odjel za psihologiju, Zadar, Hrvatska

² Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za psihologiju, Zagreb, Hrvatska

Sažetak

Istraživanja uspješne prilagodbe roditelja u roditeljskoj ulozi sve su mnogobrojnija, no još uvijek nije dovoljno razjašnjena uloga perfekcionizma u roditeljstvu u prilagodbi roditelja roditeljskoj ulozi te u sagorijevanju u roditeljstvu. Perfekcionizam u roditeljstvu očituje se u sklonosti roditelja postavljanju iznimno visokih standarda postignuća praćenih izrazitom samokritičnošću i pretjeranom motivacijom da se bude savršen roditelj. Neki roditelji sami sebi postavljaju visoke standarde u nastojanju da se savršeno brinu o djeci (Snell i sur., 2005), drugi se pak usredotočuju na svoju djecu i očekuju savršenstvo od njih (Piotrowski, 2020). Cilj je ovoga istraživanja ispitati doprinos sociodemografskih varijabli (dob roditelja, obrazovanje, materijalni status obitelji, dob i broj djece) i različitih oblika perfekcionizma u roditeljstvu (samoorijentirani perfekcionizam, perfekcionistačke brige i perfekcionizam usmjeren na djecu) objašnjenju sagorijevanja u roditeljstvu. Podaci su prikupljeni na prigodnome uzorku od 140 majki prosječne dobi 36 godina ($M = 35.66$, $SD = 4.68$) čija su djeca u razdoblju djetinjstva ($M = 6.12$, $SD = 3.03$). Rezultati hijerarhijskih regresijskih analiza pokazuju da su značajni prediktori sagorijevanja u roditeljstvu perfekcionizam usmjeren na djecu (neusklađenost) i perfekcionistačke brige. Naime, naglašena neusklađenost između roditeljskih očekivanja i dječjih ostvarenja tih očekivanja te perfekcionistačke brige koje odražavaju istaknutu zabrinutost zbog pogrešaka i sumnju u vlastite roditeljske postupke značajno doprinose objašnjenju roditeljskoga sagorijevanja majki.

Ključne riječi: roditeljstvo, perfekcionizam u roditeljstvu, perfekcionizam usmjeren na dijete, sagorijevanje u roditeljstvu

Uvod

Izazovi i iskustva suvremenih roditelja uvelike se razlikuju od iskustava roditelja prijašnjih generacija te se današnji trendovi u roditeljstvu opisuju kroz intenzivno i preuključeno roditeljstvo (Macuka i sur., 2023). Osim što je sve u

Ana Marija Bašić <https://orcid.org/0009-0000-3113-4819>

Ivana Macuka <https://orcid.org/0000-0002-8753-8991>

✉ Ana Marija Bašić, Sveučilište u Zadru, Odjel za psihologiju, Šime Vitasovića 1, 23 000 Zadar, Hrvatska. E-adresa: abasic@unizd.hr

roditeljstvu danas intenzivnije, ujedno je nametnut imperativ izvrsnosti, odnosno, roditelji imaju visoka očekivanja uspjeha u roditeljstvu koja su bitni izazovi, ali i pritisci za roditelje i djecu. Roditeljska je uloga neminovno veoma ispunjavajuća te obuhvaća širok raspon nagrađujućih iskustava, međusobnu ljubav, radost, zadovoljstvo i duboku emocionalnu povezanost s djecom (Nomaguchi i Milkie, 2020). S druge strane, roditeljstvo je i vrlo zahtjevna životna uloga koja uključuje odricanja, umor, brigu i stres (Macuka, 2022; Nelson i sur., 2014). U novije se vrijeme često ističe težnja savršenstvu kod roditelja koji žele biti najbolja moguća verzija roditelja i pružiti besprijeorne uvjete vlastitom djetetu u razvoju. Međutim, takva visoka očekivanja i želja za uklapanjem u sliku savršenoga roditelja, udruženi s mnogobrojnim zahtjevima koje roditeljstvo prirodno nosi, mogu preopteretiti roditelje i doprinijeti intenzivnijemu roditeljskom stresu te posljedično osjećajima sagorijevanja u roditeljskoj ulozi (Sorkkila i Aunola, 2020).

U novije je vrijeme prisutan velik interes za istraživanje konstrukta sagorijevanja u roditeljstvu te uzročnih čimbenika zbog kojih su neki roditelji ranjivi i skloniji sagorijevanju u roditeljskoj ulozi. Općenito, sagorijevanje u roditeljstvu sindrom je koji karakteriziraju visoke razine emocionalne iscrpljenosti u roditeljstvu, emocionalno udaljavanje od djece i osjećaj neučinkovitosti u roditeljskoj ulozi, uz sumnju u sposobnost da se bude dobar roditelj (Mikolajczak i sur., 2018). Sagorijevanje u roditeljstvu posljedica je kontinuiranoga doživljavanja roditeljskoga stresa i percepcije roditelja da zahtjevi u roditeljstvu nadmašuju njegove kapacitete suočavanja (Mikolajczak i Roskam, 2018). Naime, kada stres u roditeljstvu postane kroničan i nadvlada osjećaj roditelja da se može uspješno nositi s izazovima u roditeljstvu, može doći do roditeljskoga sagorijevanja (Mikolajczak i Roskam, 2018). Iscrpljenost roditelja najčešće je prvi simptom koji se pojavljuje. Roditelj se osjeća iscrpljeno, istrošeno i na kraju snaga, a takva se iscrpljenost može manifestirati na emocionalnoj razini (osjećaj nemogućnosti nošenja s vlastitim emocijama i emocijama djeteta), na kognitivnoj razini (osjećaj nesposobnosti pravilnoga razmišljanja i donošenja odluka o djeci) i/ili na fizičkoj razini (intenzivan umor i pad energije). Drugi je simptom sagorijevanja u roditeljstvu osjećaj suprotnosti s prethodnim doživljajem sebe kao roditelja. Roditelj se osjeća kao da više nije tako dobar kao nekad, ne prepoznaje se u roditeljskoj ulozi i srami se zbog toga kakav je roditelj postao. Treći su istaknuti simptom sagorijevanja u roditeljstvu osjećaj zasićenosti roditeljskom ulogom, naglašena preopterećenost i gubitak užitka u roditeljskoj ulozi. Četvrti je simptom udaljavanje, tj. emocionalno distanciranje od djece koje se očituje u izbjegavanju uspostavljanja emocionalnoga odnosa s djetetom. Roditelji koji su sagorjeli obraćaju manje pažnje na ono što im djeca govore ili samo napola slušaju, prestaju mariti za iskustva i osjećaje svoje djece te su manje angažirani u odnosu s djetetom i manje spremni pokazati ljubav i emocije općenito (Roskam i sur., 2018). Mikolajczak i Roskam (2020) naglašavaju da svi roditelji mogu s vremena na vrijeme doživjeti neke od tih simptoma u različitim intenzitetima. Međutim, važno je razlikovati njihovo povremeno pojavljivanje od roditeljskoga sagorijevanja koje je zabrinjavajuće psihološko stanje čiji simptomi

ozbiljno narušavaju psihološku dobrobit roditelja i kvalitetu njihovih odnosa s djecom.

U etiološkome teorijskome modelu roditeljskoga sagorijevanja, tzv. *teoriji ravnoteže rizika i resursa* (engl. *The Balances Between Risks and Resources Theory*, Mikolajczak i Roskam, 2018), navodi se nekoliko rizičnih čimbenika za sagorijevanje roditelja (sociodemografske varijable, značajke djeteta, stabilne osobine roditelja, roditeljska vjerovanja i ponašanja te funkcioniranje obitelji). Od sociodemografskih čimbenika koji su rizični za sagorijevanje u roditeljstvu ističe se spol roditelja (Lindström i sur., 2011; Roskam i sur., 2017) – majke su rizičnije za sagorijevanje jer su općenito više uključene u brigu i odgoj djece nego očevi; zatim roditelji koji imaju više djece i mlađu djecu, roditelji koji imaju niske prihode ili financijske poteškoće, nezaposleni roditelji (Roskam i sur., 2018; Sorkkila i Aunola, 2020). Od istaknutih osobnih čimbenika rizika roditelja za sagorijevanje u novije se vrijeme intenzivno istražuje težnja perfekcionizmu u roditeljstvu koja se očituje u postavljanju iznimno visokih standarda postignuća sebi i djeci (Furutani i sur., 2020; Kawamoto i sur., 2018; Sorkkila i Aunola, 2020).

Razvojem modela roditeljskoga sagorijevanja sve je više istraživanja potencijalnih odrednica sagorijevanja u roditeljstvu, a poseban je naglasak u novijim istraživanjima sagorijevanja u roditeljstvu upravo na ispitivanju uloge roditeljskoga perfekcionizma. Perfekcionizam u roditeljstvu može se opisati kao roditeljska težnja bespriječnosti i izvrsnosti u svim aktivnostima, zadacima i odgovornostima koje roditeljska uloga podrazumijeva (Snell i sur., 2005). Roditelji s istaknutim perfekcionistačkim nastojanjima teže nepogrešivosti u roditeljskim postupcima te su skloni postavljanju izrazito visokih ciljeva i očekivanja, kako za sebe, tako i za vlastitu djecu, nerijetko potičući i kod njih razvoj perfekcionistačkih težnji i obrazaca ponašanja (Carmo i sur., 2021). Azizi i Besharat (2011) ističu da su takvi standardi povezani s brigom o djeci često udruženi sa zabrinutošću i strahom od doživljavanja neuspjeha u roditeljskoj ulozi. Kod roditelja s perfekcionistačkim crtama prisutna je izrazita želja za uklapanjem u sliku savršenoga roditelja koju su sami kreirali ili pak sliku koja se nameće iz okoline, pri čemu vjeruju da trebaju bez poteškoća udovoljiti svim zahtjevima roditeljske uloge, osiguravajući najkvalitetniju njegu i skrb za vlastitu djecu (Snell i sur., 2005). Takva vjerovanja i zahtjevi za savršenstvo opterećuju roditelje u njihovim svakodnevnim roditeljskim aktivnostima i mogu značajno interferirati s roditeljskom responzivnošću na djetetove potrebe i želje (Azizi i Besharat, 2011).

Roditeljski perfekcionizam složen je konstrukt u domeni roditeljstva koji obuhvaća zasebne komponente i dimenzije (Kawamoto i Furutani, 2018; Kawamoto i sur., 2018; Smith i sur., 2016; Snell i sur., 2005). Često se u istraživanjima ispituju nezavisne dimenzije roditeljskoga perfekcionizma: perfekcionistačke težnje ili tzv. samoorijentirani perfekcionizam (koji obuhvaća iznimno visoke standarde postignuća u roditeljstvu) te perfekcionistačke brige (zaokupljenost samokritikom, istaknuta zabrinutost zbog pogrešaka i sumnja u vlastite roditeljske postupke)

(Kawamoto i Furutani, 2018). U mnogim se istraživanjima pokazalo da su izražene perfekcionistačke brige povezane s nizom indikatora narušenoga mentalnog zdravlja i opće dobrobiti (Hill i Curran, 2016; Smith i sur., 2017). Primjerice, rezultati istraživanja Furutanija i suradnika (2020) svjedoče o pozitivnoj povezanosti perfekcionistačkih briga sa sagorijevanjem roditelja, dodatno potkrepljujući uvjerenje o neadaptivnoj prirodi te dimenzije perfekcionista u kontekstu roditeljstva. Pored perfekcionistačkih težnji usmjerenih prema sebi kao roditelju, u recentnim se istraživanjima prepoznaje važnost perfekcionistačkih težnji roditelja koje su usmjerene prema vlastitoj djeci (Lin i sur., 2022; Piotrowski, 2020). Roditelji s izraženim perfekcionistačkim tendencijama nerijetko postavljaju izrazito visoke standarde i očekivanja povezane s uspjehom djece, često zahtijevajući od djece besprijeornost u školskim, sportskim i raznim drugim aktivnostima, angažirajući se istovremeno u visokim razinama kontrole njihova ponašanja i psihičkoga svijeta (Segrin i sur., 2020). Upravo je Piotrowski (2020) posebnu pažnju posvetio konstrukt roditeljskoga perfekcionista usmjerenoga na djecu, definirajući ga kao skup visokih očekivanja i zahtjeva roditelja koji su usmjereni prema njihovoj djeci, a koje karakterizira težnja prema izvrsnosti u svim dječjim aktivnostima. Naime, Piotrowski (2020) ističe da taj oblik roditeljskoga perfekcionista sačinjavaju tri dimenzije: visoki standardi, neusklađenost i red. Dimenzija *visokih standarda* reflektira roditeljske norme koje se odnose na dječje aktivnosti i postignuća, s posebnim naglaskom na perfekcionistačkim težnjama i izbjegavanju pogrešaka. *Neusklađenost* primarno opisuje nesklad između visokih očekivanja koje roditelj ima prema svojem djetetu s jedne strane te stvarnih postignuća djeteta s druge strane. Naposljetku, *red* obuhvaća roditeljsko očekivanje da će dijete održavati urednost u svojem svakodnevnom životu i aktivnostima (Piotrowski, 2020). Te su dimenzije roditeljskoga perfekcionista proučavane u kontekstu roditeljske dobrobiti te se pokazalo da su visoki standardi i red često povezani s roditeljskim stresom, dok doživljaj neusklađenosti može dovesti do emocionalne uznemirenosti, nezadovoljstva, tjeskobe i razočaranja kod roditelja uslijed spoznaje da dijete ne uspijeva udovoljiti visokim standardima koji se pred njega postavljaju (Smith i sur., 2022). Upravo takva percepcija nesrazmjera može biti ključan faktor u kontekstu perfekcionista usmjerenoga na djecu te potencijalno doprinositi i sagorijevanju u roditeljskoj ulozi (Lin i sur., 2022). Recentna istraživanja u tome području ukazuju na to da pojedine dimenzije roditeljskoga perfekcionista mogu biti rizičan faktor za pojavu različitih simptoma narušenoga mentalnog zdravlja roditelja (Kawamoto i sur., 2018; Lee i sur., 2012).

S obzirom na sve navedeno, osnovni je cilj ovoga istraživanja ispitati doprinos sociodemografskih varijabli (dob roditelja, obrazovanje, materijalni status obitelji, dob i broj djece) i različitih oblika perfekcionista u roditeljstvu (samoorijentirani perfekcionista, perfekcionistačke brige i perfekcionista usmjeren na djecu) objašnjenju sagorijevanja u roditeljstvu. Očekuje se da će razina obrazovanja roditelja i broj djece biti značajni pozitivni prediktori sagorijevanja roditelja, a dob roditelja, materijalni status obitelji i prosječna dob djece negativni prediktori.

Nadalje, očekuje se da će svi procjenjivani oblici perfekcionizma u roditeljstvu (samoorijentirani perfekcionizam, perfekcionistačke brige i perfekcionizam usmjeren na djecu) biti pozitivni prediktori sagorijevanja u roditeljstvu.

Metoda

Sudionici i postupak

Istraživanje je provedeno na prigodnome uzorku roditelja iz Republike Hrvatske koji imaju barem jedno dijete staro do 18 godina. Istraživanju je pristupilo 175 roditelja (171 majka i 4 oca). S obzirom na mali broj očeva koji su se uključili u istraživanje i nepotpune odgovore nekih roditelja te širok dobní raspon djece (ali većinom djece u razdoblju djetinjstva), konačni uzorak ovoga istraživanja obuhvaća ukupno 140 majki koje imaju djecu u razdoblju djetinjstva (u rasponu od 2 do 10 godina). Dob majki u rasponu je od 25 do 48 godina, s prosječnom dobi od 36 godina ($M = 35.66$, $SD = 4.68$). Majke su navele da u prosjeku imaju dvoje djece ($M = 2.06$, $SD = 0.96$), a dob njihove djece varira u rasponu od 2 godine do 10 godina, s prosječnom dobi od 6 godina ($M = 6.12$, $SD = 3.03$). Polovica je majki koje su sudjelovale u istraživanju visokoobrazovana (53.57 %), dok 28.57 % ima srednjoškolsko obrazovanje, 12.14 % višu školu, 5 % doktorat znanosti, a tek 0.72 % majki navodi osnovnoškolsku razinu obrazovanja. Većina majki (71.43 %) materijalni status svoje obitelji opisuje kao prosječan, dok manji postotak majki procjenjuje materijalni status obitelji iznadprosječnim (23.57 %) ili ispodprosječnim (5 %). Istraživanje je provedeno *online* između veljače i travnja 2023. godine. Poziv za sudjelovanje u istraživanju s poveznicom za pristup mrežnomu upitniku prosljeđen je roditeljima putem različitih društvenih medija. Sudjelovanje u istraživanju bilo je dobrovoljno i anonimno, u skladu s kodeksom etike psihološke djelatnosti. Etičko povjerenstvo Odjela za psihologiju Sveučilišta u Zadru odobrilo je provedbu ovoga istraživanja.

Mjerni instrumenti

Sagorijevanje u roditeljstvu

Upitnik sagorijevanja u roditeljstvu (engl. *Parental Burnout Assessment*, PBA; Roskam i sur., 2018; prilagođena hrvatska verzija Macuka i sur., 2022) sadrži ukupno 23 tvrdnje namijenjene procjeni četiriju različitih dimenzija sagorijevanja u roditeljstvu: suprotnosti s prethodnim doživljajem sebe kao roditelja (6 tvrdnji; „Imam dojam da to više nisam ja u interakciji sa svojim djetetom/djecom.”), iscrpljenosti u ulozi roditelja (9 tvrdnji; „Imam dojam kao da se brinem o djetetu/djeci pomoću autopilota.”), emocionalnoga udaljavanja od djece (3 tvrdnje; „Radim ono što moram učiniti za svoje dijete, ali ništa više.”) te zasićenosti

roditeljskom ulogom (5 tvrdnji; „Osjećam se kao da se ne mogu nositi s ulogom roditelja.”). Zadatak je roditelja da na skali procjene od 1 (*nikada*) do 7 (*svaki dan*) označe koliko je svaka tvrdnja istinita za njih kao roditelje, a viši rezultat ukazuje na višu razinu sagorijevanja u roditeljskoj ulozi. Ukupan rezultat sagorijevanja formira se kao prosjek procjena svih tvrdnji. Na uzorku majki u ovome istraživanju dobivena je zadovoljavajuća pouzdanost skale (Cronbachova alfa iznosi .95).

Perfekcionizam u roditeljskoj ulozi

Za mjerenje roditeljskoga perfekcionizma u ovome su istraživanju korištene tri različite skale: *Skala samoorijentiranoga roditeljskog perfekcionizma* (engl. *Self-Oriented Parenting Perfectionism*, SOPP; Snell i sur., 2005; Smith i sur., 2016) i *Skala perfekcionistačkih briga* (engl. *Perfectionistic Concerns*, PC; Kawamoto i sur., 2018) koje su u Hrvatskoj prilagodile Macuka i suradnice (2022) te *Skala perfekcionizma usmjerenoga na djecu* (engl. *The Children Dyadic Almost Perfect Scale*, C-DAPS; Piotrowski, 2020) koju je u Hrvatskoj prilagodila Bašić (2023).

Skala samoorijentiranoga roditeljskog perfekcionizma sadrži ukupno 6 tvrdnji koje zahvaćaju ekstremno visoke standarde i očekivanja u roditeljstvu, nerijetko popraćene izraženom motivacijom roditelja da se ostvari kao idealan roditelj (npr. „Uvijek pritišćem sebe da budem najbolji roditelj na svijetu.”). Odgovori se odabiru na skali procjene od 5 stupnjeva (1 = *uopće se ne odnosi na mene*; 5 = *u potpunosti se odnosi na mene*). Prosjek procjena svih tvrdnji na skali sačinjava ukupan rezultat, gdje viši rezultat ujedno ukazuje na izraženiji samoorijentirani perfekcionizam roditelja. Cronbachova alfa dobivena u ovome istraživanju ($\alpha = .92$) ukazuje na zadovoljavajuće visoku pouzdanost skale.

Skala perfekcionistačkih briga namijenjena je procjeni negativnih reakcija na nesavršenost u kontekstu roditeljstva i istaknutu zabrinutost roditelja (npr. „Kao roditelj strašno je posnuti pred drugima.”). Skalu sačinjavaju 3 tvrdnje, a roditelji svoje slaganje s pojedinim tvrdnjama procjenjuju na skali od 5 stupnjeva (1 = *uopće se ne odnosi na mene*; 5 = *u potpunosti se odnosi na mene*). Ukupan je rezultat prosjek procjena svih tvrdnji, a viši rezultat označava izraženije perfekcionistačke brige. U ovome je istraživanju dobiven zadovoljavajući koeficijent pouzdanosti te skale ($\alpha = .77$).

Perfekcionistačke težnje roditelja koje su usmjerene prema njihovoj djeci procijenjene su *Skalom perfekcionizma usmjerenoga na djecu*. Skala sadrži ukupno 26 tvrdnji raspoređenih u tri supskale namijenjene procjeni različitih dimenzija roditeljskoga perfekcionizma usmjerenoga prema djeci: neusklađenost (16 tvrdnji; „Čak i kada moje dijete daje sve od sebe, čini mi se da to nikad nije dovoljno dobro za mene.”), visoki standardi (6 tvrdnji; „Očekujem od svojega djeteta da pokuša dati sve od sebe u svemu što radi.”) te red (4 tvrdnje; „Očekujem da moje dijete misli da stvari trebaju biti pospremljene na svoje mjesto.”). Odgovori se procjenjuju na skali od 1 (*izrazito se ne slažem*) do 7 (*izrazito se slažem*), pri čemu viši rezultat ukazuje

na izraženije neusklađenost, visoke standarde ili red. U ovome je istraživanju pouzdanost tipa unutarnje konzistencije (Cronbachova alfa) za pojedine supskale iznosila od .77 do .87.

Rezultati

Deskriptivni pokazatelji

Podaci su obrađeni u računalnome programu za statističku obradu podataka *Statistica 14* (TIBCO Software Inc., 2020). Osnovni deskriptivni parametri i povezanosti ispitanih varijabli prikazani su u Tablici 1. i Tablici 2.

Iz rezultata u Tablici 1. vidljivo je da su rezultati na mjerama sagorijevanja u roditeljstvu i perfekcionistačkih briga pomaknuti prema nižim vrijednostima u odnosu na teorijski prosjek na skali, a vrijednosti samoorijentiranoga roditeljskog perfekcionizma i neusklađenosti kao dimenzije perfekcionizma usmjerenoga na djecu kreću se oko teorijskoga prosjeka. Za preostale dvije supskale perfekcionizma usmjerenoga prema djeci, visoke standarde i red, rezultati su pomaknuti prema višim vrijednostima. Unatoč navedenom indeksu asimetričnosti i spljoštenosti za sve navedene mjere nalaze se unutar prihvatljivih granica (Kline, 2011), čime je opravdano korištenje parametrijskih statističkih postupaka.

Tablica 1.

Osnovni deskriptivni podaci ispitivanih varijabli (N = 140)

	<i>M</i>	<i>SD</i>	Min.	Maks.	Teorijski raspon	Asim.	Spljo.
Dob roditelja	35.66	4.68	25.00	48.00	-	0.16	-0.21
Obrazovanje	3.34	0.97	1.00	5.00	1–5	-0.43	-1.16
Materijalni status	3.17	0.55	1.00	4.00	1–4	-0.45	2.69
Dob djece	6.12	3.03	2.00	10.00	-	0.61	-0.77
Broj djece	2.06	0.96	1.00	5.00	-	0.91	0.64
Sagorijevanje u roditeljstvu	1.76	0.74	1.00	4.91	1–7	1.76	3.73
Samoorijentirani perfekcionizam	2.99	1.11	1.00	5.00	1–5	-0.12	-1.09
Perfekcionistačke brige	1.90	0.81	1.00	5.00	1–5	0.76	0.45
Perfekcionizam usmjeren na djecu	2.55	0.46	1.75	4.38	1–7	1.29	2.28
Visoki standardi	4.11	1.42	1.00	6.83	1–7	-0.20	-0.63
Red	5.04	1.26	1.75	7.00	1–7	-0.71	0.01

Napomena. Asim. = Asimetričnost; Spljo. = Spljoštenost.

* $p < .05$. ** $p < .01$.

Tablica 2.*Prikaz koeficijenata korelacije (Pearsonov r) među ispitivanim varijablama (N = 140)*

	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1. Dob	-.07	-.01	.62**	.34**	-.13	-.21**	-.16	-.06	-.14	.07
2. Obrazovanje	-	.31**	-.33**	-.26**	.14	.02	.04	-.03	.03	-.19*
3. Materijalni status		-	-.20**	-.10	-.05	.09	-.02	.00	.01	-.17
4. Prosječna dob djece			-	.43**	-.16	-.16	-.11	.18*	.01	.35**
5. Broj djece				-	-.14	-.15	-.14	.06	-.02	.22**
6. Sagorijevanje u roditeljstvu					-	.06	.30**	.24**	.05	-.04
7. Samoorijentirani roditeljski perfekcionizam						-	.49**	.26**	.48**	.24**
8. Perfekcionistačke brige							-	.37**	.37**	.16
9. Neusklađenost								-	.36**	.37**
10. Visoki standardi									-	.53**
11. Red										-

* $p < .05$. ** $p < .01$.

Na temelju rezultata povezanosti među sociodemografskim varijablama, roditeljskim sagorijevanjem i različitim oblicima roditeljskoga perfekcionizma prikazanih u Tablici 2. može se vidjeti da većina mjerenih varijabli međusobno značajno nisko ili umjereno korelira te da su utvrđene korelacije uglavnom očekivanoga smjera. Rezultati ukazuju na to da su mlađe majke sklonije samoorijentiranom roditeljskom perfekcionizmu, tj. postavljanju izrazito visokih standarda postignuća povezanih s vlastitom roditeljskom ulogom. Majke koje navode više obrazovanje izvješćuju o manjemu očekivanju reda u svakodnevnome životu i aktivnostima vlastite djece. Isto tako, rezultati ukazuju na to da su majke starije djece te one koje navode da imaju veći broj djece sklonije visokim očekivanjima reda u dječjim aktivnostima. Također, majke mlađe djece navode niže razine neusklađenosti između vlastitih očekivanja i dječjih postignuća. Sagorijevanje u roditeljstvu majki u značajnim je pozitivnim odnosima s perfekcionistačkim brigama i neusklađenošću. Pored navedenoga, iz rezultata se može zaključiti da mjereni samoorijentirani roditeljski perfekcionizam te red i visoki standardi kao dimenzije perfekcionizma usmjerenoga prema djeci nisu u značajnim odnosima sa sagorijevanjem majki u roditeljskoj ulozi.

Prediktori sagorijevanja u roditeljstvu

Da bi se ispitao relativan doprinos sociodemografskih varijabli (dob i razina obrazovanja roditelja, materijalni status obitelji, prosječna dob i broj djece) i različitih oblika perfekcionizma u roditeljstvu objašnjenju sagorijevanja u

roditeljskoj ulozi, provedena je hijerarhijska regresijska analiza čiji su rezultati prikazani u Tablici 3. Po uzoru na ranija istraživanja u ovome području (Kawamoto i sur., 2018; Lin i sur., 2022) u prvome su koraku analize uvedene sociodemografske varijable (dob i obrazovanje roditelja, materijalni status obitelji, prosječna dob i broj djece). Zatim su u drugome koraku analize kao prediktori sagorijevanja uključene varijable roditeljskoga perfekcionizma (samoorijentirani roditeljski perfekcionizam, perfekcionistačke brige, neusklađenost, visoki standardi i red kao dimenzije perfekcionizma usmjerenoga prema djeci).

Tablica 3.

Prikaz rezultata hijerarhijske regresijske analize s roditeljskim sagorijevanjem kao kriterijem te sociodemografskim varijablama i različitim oblicima roditeljskoga perfekcionizma kao prediktorima (N = 140)

Sagorijevanje u roditeljskoj ulozi		
	1. korak β	2. korak β
1. korak: sociodemografske karakteristike		
Dob	-.05	-.00
Obrazovanje	.12	.10
Prihodi kućanstva	-.10	-.10
Broj djece	-.06	-.04
Prosječna dob djece	-.08	-.13
2. korak: osobne karakteristike		
Samoorijentirani roditeljski perfekcionizam		-.09
Perfekcionistačke brige		.24**
Neusklađenost		.22*
Visoki standardi		-.04
Red		-.06
R^2	.05*	.17**
R_{kor}^2	.01*	.10**
ΔR^2		.12**

Napomena. β = vrijednost standardiziranoga regresijskoga koeficijenta (beta-ponder); R^2 = ukupan doprinos objašnjenju varijanci; R_{kor}^2 = korigirani ukupni doprinos objašnjenju varijanci; ΔR^2 = doprinos pojedine grupe prediktora objašnjenju varijanci.

* $p < .05$. ** $p < .01$.

Rezultati provedene hijerarhijske regresijske analize prikazani u Tablici 3. ukazuju na to da sociodemografske varijable u prvome koraku analize ne doprinose značajno objašnjenju sagorijevanja majki u roditeljstvu, odnosno, doprinos pojedinačnih prediktora u tome bloku varijabli nije bio statistički značajan. Različiti oblici roditeljskoga perfekcionizma uvedeni u drugome koraku analize povećali su objašnjenju varijancu za 12 %, a zaseban značajni doprinos imale su perfekcionistačke brige ($\beta = .24$) i neusklađenost ($\beta = .22$). Dobiveni rezultati ukazuju na to da su sagorijevanju u roditeljskoj ulozi sklonije majke koje izvješćuju o višim razinama

briga o nesavršenosti i većoj neusklađenosti između perfekcionistačkih standarda koje imaju za vlastitu djecu i dječjih realnih postignuća. Svi uvedeni prediktori zajedno su objasnili skromnih 17 % varijance sagorijevanja u roditeljstvu.

Rasprava

Eibach i Moch (2011) naglašavaju da se roditeljstvo često kroz svakodnevne rasprave idealizira kao nagrada čija je vrijednost nemjerljiva, a jako se malo govori o emocionalnoj cijeni odgoja i skrbi za djecu te pritiscima i stresu koji dolaze s roditeljstvom. Također, za analizu emocionalne cijene roditeljstva, kao i zaštitnih i rizičnih faktora za dobrobit i uspješnu prilagodbu roditelja, nužno je obratiti pažnju na trendove u suvremenome roditeljstvu i u društvu općenito. Naime, Martin (2021) ističe da se mladi danas na roditeljstvo odlučuju sve kasnije i imaju manje djece u odnosu na ranije generacije. Ujedno, oni koji se odluče na roditeljstvo, više se posvećuju pripremi za roditeljstvo, što može dovesti do razvoja nerealističnih standarda i očekivanja povezanih s uspjehom i snalaženjem u roditeljskoj ulozi jednom kada pojedinac uistinu postane roditelj (Lee i sur., 2012). Isto tako, suvremeno društvo često postavlja izrazito visoke standarde u roditeljstvu, promovirajući ideju da roditelji trebaju biti informirani, angažirani i pridržavati se određenih smjernica stručnjaka da bi osigurali najbolje uvjete za razvoj svoje djece u stimulirajućoj okolini (Meeussen i Van Laar, 2018). Takva društvena očekivanja koja su usmjerena na poticanje roditelja da upijaju informacije iz različitih izvora, uz izobilje savjeta o tome kako biti uspješniji ili idealan roditelj, nerijetko preplavljuju majke i očeve u njihovim svakodnevnim roditeljskim aktivnostima (Kurz, 2021). U prilog navedenom govori činjenica da je 2022. godine pretraga pojma *parenting* (hrv. *roditeljstvo*) na pretraživaču *Google* rezultirala s 1 850 000 000 ponuđenih rezultata pretraživanja (Glatz i Lippold, 2023). Izloženost takvom pritisku, uz visoke osobne ciljeve u roditeljstvu, može dovesti do stvaranja osjećaja nesigurnosti, neuspjeha i krivnje te znatnoga narušavanja kvalitete života, opće dobrobiti roditelja i prilagodbe u roditeljskoj ulozi (Lin i sur., 2022; Sorkkila i Anuola, 2020).

S obzirom na još uvijek nedovoljno razjašnjenu ulogu različitih oblika roditeljskoga perfekcionizma u prilagodbi roditelja roditeljskoj ulozi, cilj je provedenoga istraživanja bio ispitati doprinos nekih sociodemografskih varijabli (dobi roditelja, obrazovanja, materijalnoga statusa obitelji te dobi i broja djece) i različitih oblika perfekcionizma u roditeljstvu (samoorijentiranoga perfekcionizma, perfekcionistačkih briga i perfekcionizma usmjerenoga na djecu) objašnjenju sagorijevanju u roditeljstvu. Rezultati ovoga istraživanja provedenoga na prigodnome i malom uzorku majki djece u razdoblju djetinjstva donekle su potvrdili pretpostavke ovoga istraživanja. Naime, perfekcionistačke brige majki i neusklađenost pokazale su se najznačajnijim prediktorima sagorijevanja u roditeljstvu u ispitanome uzorku majki, pored kontrole nekih sociodemografskih varijabli. Nezavisan doprinos sociodemografskih varijabli nije utvrđen u

hijerarhijskoj regresijskoj analizi iako su korelacije na bivarijatnoj razini ukazale na to da su, u skladu s ranijim nalazima (Curran i Hill, 2019; Sorkkila i Aunola, 2020), mlađe majke sklonije samoorijentiranom roditeljskom perfekcionizmu, tj. postavljanju izrazito visokih standarda postignuća povezanih s vlastitom roditeljskom ulogom. Naime, mlađi roditelji koji su u počecima vlastite roditeljske uloge prvi se put suočavaju sa specifičnim zahtjevima i izazovima. Samim time, mlađi su roditelji često i na početku izgradnje karijere, a kreiranje visokih očekivanja za sebe u roditeljstvu kao središnjemu aspektu života može proizići iz želje da se uspješno balansira među obitelji, karijerom i drugim ciljevima.

Dobiveni rezultati o važnoj prediktivnoj ulozi perfekcionističkih briga u skladu su s nekim ranijim nalazima (Furutani i sur., 2020; Macuka i sur., 2022) koji također upućuju na pozitivnu povezanost perfekcionističkih briga i sagorijevanja u roditeljstvu. Hill i Curran (2016) te Stoeber i Damian (2016) u svojim istraživanjima također naglašavaju determinirajući utjecaj perfekcionističkih briga na psihološku dobrobit roditelja. Naime, pojedinci za koje su karakteristične više razine perfekcionističke zabrinutosti, osim što pred sebe postavljaju iznimno visoka očekivanja, pri svakome napredovanju prema njihovu ostvarenju strepe o potencijalnim neuspjesima i nesavršenosti te im pridaju jako veliku važnost kada se dogode (Kawamoto i sur., 2018). Isto tako, skloni su ruminiranju o vlastitim pogreškama i rigidnomu crno-bijelomu mišljenju, pri čemu nesavršenstvo izjednačuju s nesposobnošću i neuspjehom (Kawamoto i sur., 2018). Takav obrazac razmišljanja i vrednovanja vlastitih postignuća očito može roditelje učiniti ranjivijima i sklonijima osjećajima sagorijevanja u roditeljstvu. Pored roditeljskoga perfekcionizma koji je obilježen istaknutim brigama o uspjehu u roditeljstvu, u recentnim se istraživanjima ističe važnost perfekcionističkih težnji koje roditelji usmjeravaju prema vlastitoj djeci i njihovim aktivnostima, očekujući izvrsnost u svim dječjim pothvatima (Lin i sur., 2022; Piotrowski, 2020). Naime, u ovome je istraživanju utvrđeno da je dimenzija neusklađenosti značajan pozitivan prediktor sagorijevanja u roditeljskoj ulozi, a nezavisno mjerene dimenzije reda i visokih standarda nisu značajno pridonijele objašnjenju roditeljskoga sagorijevanja majki. Dobiveni rezultati u skladu su sa zaključcima Piotrowskoga (2020) o destruktivnosti djeci usmjerenoga perfekcionizma jer izlaže roditelje izraženoj zabrinutosti, tjeskobi, anticipaciji i doživljaju razočaranja te ostalim neugodnim emocijama. Neusklađenost se istaknula kao ključan rizični faktor kada je u pitanju roditeljski perfekcionizam usmjeren prema djeci. Navedeno je utvrđeno i u istraživanju Piotrowskoga (2020) provedenome na uzorku roditelja u Poljskoj, a dobivene je rezultat moguće objasniti pomoću razmatranja načina razmišljanja, ali i obrazaca ponašanja koje uključuje neusklađenost kao dimenzija perfekcionizma. Kleszewski i Otto (2020) ističu da roditelje koji doživljavaju više razine nesklada između onoga što očekuju od vlastite djece i onoga što djeca konkretno rade karakterizira postavljanje visokih zahtjeva i očekivanja pred djecu, što je popraćeno konstantnom evaluacijom napretka prema njihovoj realizaciji. Konstantna evaluacija i proces praćenja dječjega napredovanja prema postavljenim standardima roditeljima mogu postati iznimno iscrpljujući i

stresni s obzirom na to da nerijetko uključuju kontinuirane konfrontacije, nesuglasice i sukobe između djece i roditelja (Kleszewski i Otto, 2020; Smetana i Rote, 2019). Pored navedenoga, neuspjeh djeteta u ostvarivanju roditeljskih perfekcionistačkih očekivanja povećava doživljaj nesklada te može dovesti do toga da roditelj atribuiraju dječji neuspjeh vlastitim sposobnostima i odgoju, smatrajući se nekompetentnim u vlastitoj roditeljskoj ulozi (Lin i sur., 2022). Takva akumulacija nezadovoljstva, tjeskobe, frustracije i stalne emocionalne napetosti uslijed spoznaje da se dijete ne uklapa u roditeljsku sliku „savršenoga djeteta”, ako je konstantna, može iscrpiti roditelje i učiniti ih ranjivijima za pojavu simptoma sagorijevanja (Smith i sur., 2022). Može se zaključiti da dosadašnja istraživanja i rezultati ovoga istraživanja ukazuju na to da postavljanje visokih standarda i očekivanje organiziranosti i reda u dječjem svakodnevnom životu nisu ključni za narušavanje psihološke dobrobiti roditelja, već je to roditeljska percepcija da ih dijete ne uspijeva zadovoljiti. Perfekcionizam usmjeren na dijete može biti destruktivan i za dijete, ali i za roditelje jer ih izlaže velikom naporu, razočaranju i emocionalnom stresu u roditeljstvu (Piotrowski, 2020). Očito je da je neusklađenost u očekivanjima teret roditeljima perfekcionista te roditelji s izrazitijim perfekcionizmom usmjerenim na dijete mogu s vremenom postati kronično iscrpljeni u roditeljskoj ulozi.

Buduća istraživanja kojima će u fokusu biti roditelji, perfekcionizam i sagorijevanje u roditeljstvu svakako bi trebala uključivati veće uzorke roditelja koji će obuhvatiti i majke i očeve djece različite dobi. Drugim riječima, glavno je ograničenje ovoga istraživanja prigodan, mali uzorak majki djece u razdoblju djetinjstva, što ograničava mogućnost generalizacije dobivenih rezultata na opću populaciju roditelja. Zasigurno je danas istaknutiji pritisak roditeljima mlađe djece da se priklone intenzivnom roditeljstvu koje iziskuje sve veće ulaganje energije i odvajanje više vremena za djecu, posebno u predškolskoj dobi. Međutim, u budućim bi se istraživanjima trebalo usmjeriti na ispitivanje odnosa mjerenih varijabli i kod roditelja starije djece. Lee i suradnici (2012) ističu da pojedini oblici roditeljskoga perfekcionizma pokazuju različite obrasce povezanosti s indikatorima roditeljske prilagodbe majki i očeva, a Carmo i suradnici (2021) navode različit učinak perfekcionistačkih težnji majki i očeva na dobrobit njihove djece. Stoga je u budućim istraživanjima važno uključiti i očeve. Nadalje, kao i većina istraživanja roditeljskoga perfekcionizma i sagorijevanja u roditeljstvu, i ovo se istraživanje temeljilo na samoprocjenama roditelja. Poznato je da samoprocjene ne reprezentiraju nužno realno stanje zbog različitih razloga, poput nedovoljno razvijene introspekcijske sposobnosti za adekvatno izvješćivanje o vlastitim misaonim procesima, ali i socijalno poželjnoga odgovaranja. Ograničenje je ovoga istraživanja i transverzalni istraživački nacrt koji onemogućava donošenje zaključaka o uzročno-posljedičnim odnosima među analiziranim varijablama.

Zasigurno su potrebna daljnja istraživanja u ovome relativno novom području novih konstrukata u domeni roditeljstva jer su težnja savršenstvu u roditeljskoj ulozi i sagorijevanje u roditeljstvu sve češća pojava u novijim generacijama roditelja.

Praktična je vrijednost rezultata ovoga istraživanja identifikacija čimbenika koji doprinose lošijoj prilagodbi roditelja roditeljskoj ulozi te rezultati ovoga istraživanja mogu poslužiti stručnjacima u radu s roditeljima u području edukativnih programa namijenjenih podršci roditeljima. Naime, podrška roditeljima treba biti usmjerena na suvremene stavove i vjerovanja o roditeljstvu koji današnje roditeljstvo čine složenijim. Potrebno je savjetovati roditelje da spoznaju vlastita nerealna očekivanja o sebi kao roditelju i o djetetu jer su pritisci da se bude savršen roditelj često povezani s osjećajima krivnje i nekompetentnosti u roditeljstvu. Ujedno, neusklađenost u očekivanjima teret je roditeljima perfekcionista koji s vremenom mogu postati i kronično iscrpljeni u roditeljskoj ulozi.

Literatura

- Azizi, K. i Besharat, M. A. (2011). The relationship between parental perfectionism and parenting styles. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 15, 1484–1487.
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.03.315>
- Bašić, A. M. (2023). *Perfekcionizam u roditeljskoj ulozi*. [Neobjavljeni diplomski rad.] Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru.
- Carmo, C., Oliveira, D., Brás, M. i Faísca, L. (2021). The influence of parental perfectionism and parenting styles on child perfectionism. *Children*, 8(9), 1–7.
<https://doi.org/10.3390/children8090777>
- Curran, T. i Hill, A. P. (2019). Perfectionism is increasing over time: A meta-analysis of birth cohort differences from 1989 to 2016. *Psychological Bulletin*, 145(4), 410–429.
<https://doi.org/10.1037/bul0000138>
- Eibach, R. P. i Mock, S. E. (2011). Idealizing parenthood to rationalize parental investments. *Psychological Science*, 22(2), 203–208. <https://doi.org/10.1177/0956797610397057>
- Furutani, K., Kawamoto, T., Alimardani, M. i Nakashima, K. I. (2020). Exhausted parents in Japan: Preliminary validation of the Japanese version of the Parental Burnout Assessment. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 2020(174), 33–49.
<https://doi.org/10.1002/cad.20371>
- Glatz, T. i Lippold, M. A. (2023). Is more information always better? Associations among parents' online information searching, information overload, and self-efficacy. *International Journal of Behavioral Development*, 47(5), 444–453.
<https://doi.org/10.1177/01650254231190883>
- Hill, A. P. i Curran, T. (2016). Multidimensional perfectionism and burnout: A meta-analysis. *Personality and Social Psychology Review*, 20(3), 269–288.
<https://doi.org/10.1177/1088868315596286>
- Kawamoto, T. i Furutani, K. (2018). The mediating role of intolerance of uncertainty on the relationships between perfectionism dimensions and psychological adjustment/maladjustment among mothers. *Personality and Individual Differences*, 122, 62–67.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.10.008>

-
- Kawamoto, T., Furutani, K. i Alimardani, M. (2018). Preliminary validation of Japanese version of the parental burnout inventory and its relationship with perfectionism. *Frontiers of Psychology*, 9, članak 970. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00970>
- Kleszewski, E. i Otto, K. (2020). The perfect colleague? Multidimensional perfectionism and indicators of social disconnection in the workplace. *Personality and Individual Differences*, 162, članak 110016. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110016>
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. The Guilford Press.
- Kurz, E. (2021). I will never be good enough! – The rise of perfectionism among young adults. *European Journal of Psychotherapy & Counselling*, 23(1), 85–98. <https://doi.org/10.1080/13642537.2021.1881140>
- Lee, M. A., Schoppe-Sullivan, S. J. i Dush, C. M. K. (2012). Parenting perfectionism and parental adjustment. *Personality and Individual Differences*, 52(3), 454–457. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.10.047>
- Lin, G. X., Szczygiel, D. i Piotrowski, K. (2022). Child-oriented perfectionism and parental burnout: The moderating role of parents' emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 198, članak 111805. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2022.111805>
- Lindström, C., Aman, J. i Norberg, A. L. (2011). Parental burnout in relation to sociodemographic, psychosocial and personality factors as well as disease duration and glycaemic control in children with Type 1 diabetes mellitus. *Acta Paediatrica*, 100, 1011–1017. <https://doi.org/10.1111/j.1651-2227.2011.02198.x>
- Macuka, I. (2022). Pregled suvremenih izazova u roditeljstvu. *Suvremena psihologija*, 25(1), 71–88. <https://doi.org/10.31820/pt.31.3.15>
- Macuka, I., Petani, R. i Reić Ercegovac, I. (2023). U razgovoru s roditeljima: kvalitativna analiza iskustava roditelja djece različite dobi. *Društvena istraživanja*, 32(2), 347–365. <https://doi.org/10.5559/di.32.2.08>
- Macuka, I., Šimunić, A. i Reić Ercegovac, I. (2022). Sagorijevanje u roditeljskoj ulozi – validacija hrvatske verzije Upitnika sagorijevanja u roditeljstvu. *Psihologijske teme*, 31(3), 763–783. <https://doi.org/10.31820/pt.31.3.15>
- Martin, L. J. (2021). Delaying, debating and declining motherhood. *Culture, Health & Sexuality*, 23(8), 1034–1049. <https://doi.org/10.1080/13691058.2020.1755452>
- Meeussen, L. i Van Laar, C. (2018). Feeling pressure to be a perfect mother relates to parental burnout and career ambitions. *Frontiers in Psychology*, 9, članak 2113. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.02113>
- Mikolajczak, M., Raes, M. E., Avalosse, H. i Roskam, I. (2018). Exhausted parents: Sociodemographic, child-related, parent-related, parenting and family-functioning correlates of parental burnout. *Journal of Child and Family Studies*, 27(2), 602–614. <https://doi.org/10.1007/s10826-017-0892-4>

- Mikolajczak, M. i Roskam, I. (2018). A theoretical and clinical framework for parental burnout: The balance between risks and resources (BR2). *Frontiers in Psychology*, 9, članak 886. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00886>
- Mikolajczak, M. i Roskam, I. (2020). Parental burnout: Moving the focus from children to parents. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 2020(174), 7–13. <https://doi.org/10.1002/cad.20376>
- Nelson, S. K., Kushlev, K. i Lyubomirsky, S. (2014). The pains and pleasures of parenting: When, why, and how is parenthood associated with more or less well-being? *Psychological Bulletin*, 140(3), 846–895. <https://doi.org/10.1037/a0035444>
- Nomaguchi, K. i Milkie, M. A. (2020). Parenthood and well-being: A decade in review. *Journal of Marriage and Family*, 82(1), 198–223. <https://doi.org/10.1111/jomf.12646>
- Piotrowski, K. (2020). Child-oriented and partner-oriented perfectionism explain different aspects of family difficulties. *PLoS ONE*, 15(8), članak e0236870. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0236870>
- Roskam, I., Brianda, M. E. i Mikolajczak, M. (2018). A step forward in the conceptualization and measurement of parental burnout: The Parental Burnout Assessment (PBA). *Frontiers in Psychology*, 9, članak 758. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00758>
- Roskam, I., Raes, M. E. i Mikolajczak, M. (2017). Exhausted parents: Development and preliminary validation of the parental burnout inventory. *Frontiers in Psychology*, 8, članak 163. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00163>
- Segrin, C., Burke, T. J. i Kauer, T. (2020). Overparenting is associated with perfectionism in parents of young adults. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*, 9(3), 181–190. <https://doi.org/10.1037/cfp0000143>
- Smetana, J. G. i Rote, W. M. (2019). Adolescent–parent relationships: Progress, processes, and prospects. *Annual Review of Developmental Psychology*, 1, 41–68. <https://doi.org/10.1146/annurev-devpsych-121318-084903>
- Smith, M. M., Hewitt, P. L., Sherry, S. B., Flett, G. L. i Ray, C. (2022). Parenting behaviors and trait perfectionism: A meta-analytic test of the social expectations and social learning models. *Journal of Research in Personality*, 96, članak 104180. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2021.104180>
- Smith, M. M., Saklofske, D. H., Stoeber, J. i Sherry, S. B. (2016). The big three perfectionism scale: A new measure of perfectionism. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 34(7), 670–687. <https://doi.org/10.1177%2F0734282916651539>
- Smith, M. M., Speth, T. A., Sherry, S. B., Saklofske, D. H., Stewart, S. H. i Glowacka, M. (2017). Is socially prescribed perfectionism veridical? A new take on the stressfulness of perfectionism. *Personality and Individual Differences*, 11, 115–118. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.01.031>
- Snell, W. E. Jr., Overbey, G. A. i Brewer, A. L. (2005). Parenting perfectionism and the parenting role. *Personality and Individual Differences*, 39(3), 613–624. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2005.02.006>

- Sorkkila, M. i Aunola, K. (2020). Risk factors for parental burnout among Finnish parents: The role of socially prescribed perfectionism. *Journal of Child and Family Studies*, 29(3), 648–659. <https://doi.org/10.1007/s10826-019-01607-1>
- Stoeber, J. i Damian, L. (2016). Perfectionism in employees: Work engagement, workaholism, and burnout. U: F. Sirois i D. Molnar (Ur.), *Perfectionism, Health, and Well-Being* (str. 265–283). Springer.
- TIBCO Software Inc. (2020). *Data Science Workbench, version 14*. <http://tibco.com>

The Imperative of Excellence in Parental Role as a Predictor of Parental Burnout

Abstract

Research on successful parenting adaptation is growing, but the role of perfectionism in parenting in the adaptation of parents to their parental role and in parental burnout has not yet been sufficiently clarified. In parenting, perfectionism manifests itself in the parents' tendency to set exceptionally high performance standards, accompanied by pronounced self-criticism and an excessive motivation to be perfect parents. Some parents set high standards in caring for their children (Snell et al., 2005), while others focus on their children, expecting perfection from them (Piotrowski, 2020). The aim of this study was to examine the contribution of socio-demographic variables (age of parents, education, material status of the family, age and number of children) and different forms of perfectionism in parenting (self-oriented perfectionism, perfectionistic concerns and child-oriented perfectionism) to the explanation of parental burnout. The data were collected from a sample of 140 mothers with an average age of 36 years ($M = 35.66$, $SD = 4.68$) who have children in the childhood period ($M = 6.12$, $SD = 3.03$). The result of the hierarchical regression analysis shows that significant predictors of parental burnout are child-oriented perfectionism (discrepancy) and perfectionistic concerns. The pronounced gap between parental expectations and children's achievements as well as perfectionistic concerns, which reflect an increased worry about mistakes and doubts about one's own parenting practices, contribute significantly to the explanation of maternal parental burnout.

Keywords: parenting, parental perfectionism, child-oriented perfectionism, parental burnout

Primljeno: 27. 6. 2024.